

COMUNICACIÓ / GENERAL / JORNADES / LLENGÜES MINORITÀRIES / LLENGUA / LLENGUA CATALANA / RESSENYA JORNADA / SOCIOLINGÜÍSTICA

Crònica de la I Jornada sobre el Pla d'enfortiment del català en el sistema universitari i de recerca – Mariona González Sordé

🕒 9 de maig de 2024

El 24 d'abril va tenir lloc la **I Jornada sobre el Pla d'enfortiment del català en el sistema universitari i de recerca**, impulsada pel Departament de Recerca i Universitats, que va servir per presentar un sistema d'indicadors per mesurar de manera objectiva el desplegament de les mesures previstes en el Pla i una guia per a la gestió del multilingüisme als centres de recerca de Catalunya.

El **Pla d'enfortiment del català** és fruit d'un gran acord del sistema

universitari i de recerca de Catalunya per reforçar el català en el món acadèmic i de la recerca. El document s'estructura en quatre eixos temàtics: 1) la docència universitària en català, 2) la recerca i la transferència de coneixement en català, 3) el català en un context d'internacionalització i 4) el català com a llengua de trobada i convivència. Al llarg de la jornada es van projectar tres vídeos en què diferents agents implicats valoraven el desplegament del Pla en l'àmbit de la docència, l'acollida lingüística i la recerca.

L'acte, que van seguir més d'un centenar de persones, va ser inaugurat pel sociolingüista Josep Soler Carbonell, professor de la Universitat d'Estocolm, des d'on investiga sobre la gestió del

Josep Soler Carbonell,
professor de la Universitat

multilingüisme en l'àmbit universitari i de recerca en contextos no anglòfons. La seva intervenció es va centrar precisament en aquesta qüestió i va abordar els reptes per conjugar l'ús de diferents llengües en l'àmbit universitari. Soler va presentar la iniciativa *More parallel, please!* (2018) del Consell Nòrdic de Ministres, que insta les universitats a responsabilitzar-se del fet que els seus professors i treballadors coneguin la llengua local i proposa que aquesta llengua es pugui aprendre durant l'horari laboral i que la institució n'assumeixi els costos. A partir d'aquest cas, Soler va posar en relleu que els interessos econòmics influeixen gairebé sempre en les decisions lingüístiques, i que la gestió del multilingüisme és, en bona part, una gestió econòmica. I va presentar un altre exemple que ho demostra: a les universitats estonianes no els interessa disminuir la seva oferta d'estudis en anglès, perquè, per llei, els estudiants d'aquests cursos són els únics que paguen matrícula. Soler va acabar la presentació ressaltant dos factors determinants de la situació lingüística en una institució: els recursos de què gaudeix la universitat i el grau de precarietat dels seus contractats.

d'Estocolm, (...) va posar en relleu que els interessos econòmics influeixen gairebé sempre en les decisions lingüístiques, i que la gestió del multilingüisme és, en bona part, una gestió econòmica.

Tot seguit va intervenir Teresa Cabré, presidenta de l'Institut d'Estudis Catalans, que va destacar la importància de les representacions i els marcs mentals en la gestió del multilingüisme. També va celebrar que en el marc del Pla es comencin a establir diàlegs al voltant de com es gestionen les llengües en l'àmbit de la recerca i va instar a deixar-hi d'actuar amb automatismes com ara l'elecció per defecte de l'anglès en contextos en què no és necessari. En aquest sentit, va assenyalar que cal trobar noves mesures d'impacte de la recerca per tal de donar valor a la recerca en català. Finalment, va defensar que els centres de recerca no es poden convertir en *no-llocs*, sense identitat i idèntics arreu del món. Al contrari, han de ser *llocs* que acullin ciutadans conscients de les característiques pròpies del territori on es troben.

Teresa Cabré, presidenta de l'Institut d'Estudis Catalans, va destacar la importància de les representacions i els marcs mentals en la gestió del multilingüisme.

Després de la intervenció de Teresa Cabré, els responsables de política lingüística del Departament de Recerca i Universitats van presentar el document d'indicadors de seguiment del Pla d'enfortiment del català. David Ballabriga, cap de l'Oficina de Política Lingüística, va exposar conceptes teòrics (a partir de Gazzola i Iannàccaro, 2023) i va argumentar la importància de disposar d'un sistema d'indicadors que serveixin per saber amb exactitud el punt on es troba el desplegament. A continuació, Marina Massaguer, assessora del Departament en política lingüística, va presentar la metodologia a partir de la qual s'han elaborat aquests indicadors, orientada a alinear objectius generals, objectius específics, actuacions, indicadors i fites del Pla d'enfortiment del català a fi de poder-ne determinar el grau d'avenç. Massaguer va informar que l'avaluació dels indicadors serà anual i que gràcies a aquest nou sistema es podrà quantificar de manera objectiva el grau d'assoliment dels objectius.

David Ballabriga, cap de l'Oficina de Política Lingüística, (...) va argumentar la importància de disposar d'un sistema d'indicadors que serveixin per saber amb exactitud el punt on es troba el desplegament. Marina Massaguer, assessora del Departament en política lingüística, va presentar la metodologia a partir de la

A continuació, el conseller de Recerca i Universitats, Joaquim Nadal i Farreras, va intervenir en la Jornada per subratllar que el Pla d'enfortiment del català és una eina necessària en el context de minorització en què es troba la llengua catalana. En aquest sentit, va destacar la importància de disposar d'un sistema d'indicadors per assegurar que aquesta eina, efectivament, s'aplica. Per aquesta raó va remarcar que tots els agents implicats s'haurien de conjurar i ser còmplices en una aplicació permanent i pràctica del Pla d'enfortiment del català.

qual s'han elaborat aquests indicadors.

La Jornada va continuar amb la presentació del document *La gestió del multilingüisme als centres de recerca de Catalunya. Guia per a l'elaboració de criteris*. Marina Massaguer va exposar per què és necessària una planificació lingüística als centres de recerca i va destacar que aquesta planificació permet automatitzar i agilitzar processos que impliquen una tria lingüística, proporcionen seguretat lingüística als membres dels centres a l'hora de desenvolupar les seves tasques, eviten possibles conflictes i contribueixen a la gestió sostenible del multilingüisme. Massaguer va recordar que fomentar el català no significa deixar d'utilitzar altres llengües i que, si el català no s'utilitza en la recerca feta als territoris de llengua catalana, no s'utilitzarà en la recerca que es faci enlloc, de tal manera que la completesa de funcions de la llengua tindrà una mancança en aquest àmbit. Per la seva banda, Mariona González, tècnica superior de planificació lingüística del Departament, va presentar els continguts de la Guia pel que fa a la comunicació interna i externa dels centres. La Guia indica que, com a criteri general, el català s'hauria d'incloure en totes les comunicacions dels centres de recerca i, en els casos en què aquestes comunicacions es duguin a terme en més d'una llengua, el català hauria d'aparèixer en una posició destacada. El document també presenta recomanacions per a la comunicació duta a terme en diversos canals i contextos, com les xarxes socials, els mitjans de comunicació, les fires de divulgació científica o els congressos. Finalment, Marina Massaguer va presentar els continguts de la Guia que fan referència a l'acollida lingüística i la difusió de la política lingüística als centres. Entre les accions recomanades, va destacar la importància d'oferir cursos i de disposar d'espais de socialització en català per al personal de recerca no catalanoparlant, perquè pugui practicar-lo, així com la creació del rol de responsable de política lingüística a cada un dels centres.

Massaguer va recordar que fomentar el català no significa deixar d'utilitzar altres llengües i que, si el català no s'utilitza en la recerca feta als territoris de llengua catalana, no s'utilitzarà en la recerca que es faci enlloc.

Joaquim Salvi, rector de la Universitat de Girona i president de la Comissió de Política Lingüística del Consell Interuniversitari de Catalunya, va fer un balanç de la jornada a tall de tancament i va animar a mantenir la voluntat de treballar per la presència i l'ús del català en el sistema universitari i de recerca. També va defensar que es disposa de les eines necessàries (com són el *Pla d'enfortiment del català*, la *Guia per a l'elaboració de plans d'increment de la docència en català a les universitats de Catalunya* (PIDOC) o la *Carta de la llengua de la Xarxa Vives*) i d'indicadors per mesurar les accions que es duen a terme. Igualment, va posar de manifest la importància de dotar-se dels recursos i el finançament necessaris per desplegar una política lingüística efectiva de foment del català en l'àmbit universitari i de recerca.

Mariona González Sordé

Oficina de Política Lingüística del Departament de Recerca i Universitats

Referències

Gazzola, Michele, i Iannàccaro, Gabriele. (2023). Indicators in language policy and planning. Dins Michele Gazzola, François Grin, Linda Cardinal, i Kathleen Heugh (ed.), *The Routledge Handbook of Language Policy and Planning* (p. 331-348). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429448843>

◆ ÚS LINGÜÍSTIC, CATALÀ, DOCÈNCIA, INTERNACIONALITZACIÓ, INVESTIGACIÓ, LECTORAT, LLENGÜES MINORITZADES, LLENGUA CATALANA, MARIONA GONZÁLEZ SORBÉ, MULTILINGÜISME, NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA, PLANIFICACIÓ LINGÜÍSTICA, POLÍTICA LINGÜÍSTICA, PROFESSORAT, RECERCA, SISTEMA UNIVERSITARI, SOCIOLINGÜÍSTICA, UNIVERSITATS